

Η ιστορική εξέλιξη της ενεργειακής πολιτικής στην Ε.Ε. (Στασινόπουλος Σπυρίδων, ΜΑ Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=160229>]

3. ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ Ε.Ε

3.1 Ιστορική εξέλιξη ενεργειακής πολιτικής στην Ε.Ε

Το ζήτημα της ενέργειας αποτελεί ένα σύγχρονο πεδίο δράσης και αυτό δεν θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση για την Ευρώπη. Η προώθηση της συνεργασίας ήταν εξ' αρχής το κρίσιμο ζήτημα και αυτό άρχισε να διαφαίνεται από τις αρχικές προσπάθειες σχηματισμού οικονομικής ένωσης. Μάλιστα οι πρώτες συμφωνίες για οικονομική συνεργασία είχαν να κάνουν με πρώτη ύλη και παραγωγή μορφής ενέργειας. Στις 18 Απριλίου του 1951 υπογράφηκε η Συνθήκη του Παρισιού που προέβλεπε την σύσταση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) ανάμεσα σε 6 χώρες (Γαλλία, Ιταλία, Δυτική Γερμανία, Λουξεμβούργο, Βέλγιο,

Κάτω Χώρες-Ολλανδία), με στόχο η παραγωγή και εμπορία του άνθρακα και χάλυβα να τεθεί υπό κοινή διαχείριση από τις παραπάνω χώρες. Την προσπάθεια αυτή διαδέχθηκε μια ακόμα πρωτοβουλία για κοινό έλεγχο και διαχείριση μιας άλλης μορφής ενέργειας, της πυρηνικής. Η (ΕΥΡΑΤΟΜ) -Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας, που ιδρύθηκε με την υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης στις 25 Μαρτίου 1957, σε μια περίοδο ιδιαίτερα θερμή, όπως ήταν αυτή του Ψυχρού Πολέμου, θέλησε να τοποθετήσει σε πρώτο πλάνο το ζήτημα της ενέργειας σε διπλωματικό και οικονομικό πεδίο. Γενικώς στα πρώτα χρόνια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με τις όποιες μορφές παρουσιαζόταν, ακόμα και σαν πιο ολοκληρωμένη (Ε.Ο.Κ) τόσο το ενδιαφέρον αλλά και η δράση πάνω στο ζήτημα ήταν περιορισμένη.

Η διεθνής και Ευρωπαϊκή Κοινότητα, άρχισε να εστιάζει στην κρισιμότητα της ενεργειακής διαχείρισης και επαρκή εφοδιασμού μετά τις πετρελαϊκές κρίσεις του 1973/1974 και του 1979. Στις 17 Σεπτεμβρίου του 1974 μια νέα στρατηγική σε θέματα ενέργειας εγκαινιάστηκε για την κοινότητα που έθεσε κατευθυντήριες γραμμές τόσο στον τομέα της προσφοράς ενέργειας -μεγαλύτερη παραγωγή υδρογονανθράκων και στερεών καυσίμων όσο και στην ορθολογικότερη και όχι αλόγιστη χρήση ενέργειας.

Στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη το 1987 αλλά και στη συνθήκη του Μάαστριχτ το 1992 δεν δημιουργήθηκε ένα ξεχωριστό κεφάλαιο που θα αφορά την ενέργεια με πιθανή ενισχυμένη πρωτοβουλία από τα θεσμικά όργανα και τα κράτη-μέλη. Ο

λόγος ήταν η άρνηση κρατών-μελών με πλούσια αποθέματα ενέργειας, στο να χάσουν την αυτονομία που υπήρχε στη διαχείριση της ενέργειας και να περάσει ο έλεγχος σε κεντρικό επίπεδο. Την δεκαετία του 1990, άξιες αναφοράς είναι οι οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 96/92 και 98/30, οι οποίες έθεσαν κοινούς κανόνες για τα κράτη μέλη στην αγορά του ηλεκτρισμού και του φυσικού αερίου αντίστοιχα. Οι συνθήκες του Άμστερνταμ και της Νίκαιας, γενικά δεν εξέλιξαν σημαντικά την ενασχόληση της κοινότητας σε περισσότερους τομείς, όπως η ενέργεια. Η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας μέσω των εκπροσώπων της, ως οντότητα στην Σύνοδο του Ρίο το 1992, αλλά και στο πρωτόκολλο του Κιότο το 1997 συνέβαλλε στην ισχυροποίηση των δεσμών με τις άλλες χώρες βάζοντας μακροπρόθεσμους σημαντικούς στόχους για την κλιματική αλλαγή και την προστασία του περιβάλλοντος. Μέχρι και την Συνθήκη της Λισσαβόνας, παρουσιάστηκαν οι πρώτες προτάσεις για την κοινή ενεργειακή πολιτική.

Στις 8 Μάρτιου του 2006, η 14η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε επίσημο έγγραφο (green paper) με τίτλο «A European Strategy for Sustainable, Competitive and Secure Energy» και τον Ιανουάριο του 2007 ανάλογο κείμενο με τίτλο «Energy for a Changing World». Δύο μήνες αργότερα (8 & 9 Μάρτιου του 2007) το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δέχθηκε τις προτάσεις της Επιτροπής για την μείωση της εκπομπής ρύπων CO₂, για παρεμβάσεις προς την αύξηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, βελτίωση των σχέσεων με χώρες εκτός της ένωσης συμπεριλαμβανομένης και της Ρωσίας, ενώ δόθηκε έμφαση στην συγκρότηση μιας στρατηγικής για την τεχνολογική εξέλιξη της ενεργειακής παραγωγής στην Ευρώπη (European Strategic Energy Technology Plan). Τα παραπάνω αποτέλεσαν το πρελούδιο της πρώτης ουσιαστικής αλλαγής σε αυτό που ονομάζουμε «Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Πολιτική», που πραγματοποιήθηκε στα τέλη του 2007 στην Λισσαβόνα.

Η ΕΕ οφείλει να καταβάλει κάθε προσπάθεια προκειμένου να δώσει ώθηση στις επενδύσεις και να αναλάβει συγκεκριμένες δράσεις στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης. Οι επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση, αν και έχουν γρήγορα υψηλές αποδόσεις και λειτουργούν ως κινητήρια δύναμη για περαιτέρω επενδύσεις, προϋποθέτουν την προκαταβολή χρημάτων από τον Ευρωπαϊκό Φορέα, τόσο με μέσα από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, όσο και με την συμβολή της ΕΤΕΠ (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων). Συνοδευτικά, κυριαρχεί το ζήτημα της μείωσης των εκπομπών CO₂ και η αποδοτικότερη λειτουργία του συστήματος εμπορίας αδειών εκπομπών ρύπων για έναν πιο αποτελεσματικό έλεγχο πάνω στο ζήτημα των εκπομπών ρύπων. Στο παρόν, η Ε.Ε. μέσα κυρίως από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

προσπαθεί να επιτύχει το σχέδιο σχηματισμού μιας ολοκληρωμένης ενεργειακής εσωτερικής αγοράς και πιο μακροπρόθεσμα το πλάνο σχηματισμού μιας «ενεργειακής ένωσης». Η προσπάθεια συγκρότησης ενιαίας πολιτικής είναι μια σύγχρονη πρόκληση για την Ευρώπη και στηρίζεται στις γενικές αρχές που διέπουν την οντότητα από την δεκαετία 1950, όταν και άρχισε να συγκροτείται. Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει από τα ετερόκλητα συμφέροντα των μελών, αποτελούν τροχοπέδη στις μέχρι τώρα προσπάθειες.

(συνεχίζεται)

[12] Nugent Neill ,(2012) Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, πλήρης αναθεωρημένη Έκδοση ,Σαββάλας Εκδόσεις σσ 62-64

[13] [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31975Y0709\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31975Y0709(01)&from=EN) Official Journal of the European Communities N o C 153/1 , COUNCIL RESOLUTION of 17 September 1974 concerning a new energy policy strategy for the Community.

[14] <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=URISERV:l27062&from=EN> , Commission Green Paper of 8 March 2006: “A European strategy for sustainable, competitive and secure energy”.

[15] https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/1_EN_ACT_part1_v8_0.pdf COMMUNICATION FROM THE COMMISSION Towards an Integrated Strategic Energy Technology (SET) Plan: Accelerating the European Energy System Transformation, C(2015) 6317 final, Brussels, 15.9.2015